

vitaminberoende faktorer då ligger på låga nivåer.

Däremot innehåller Prothromplex T samtliga vitamin K-beroende faktorer. I de fall där faktorkoncentrat är indicerat är det alltså Prothromplex T som ska användas i dessa situationer. Det är fortfarande inte registrerat (9805), men generell licens finns.

Under rubriken »Antikoagulation» beskrivs heparinöverdosering och behandling med dess antidot protamin. Eftersom hepariner med låg molekylvikt (LMWH) nu är allmänt använda hade det varit värdefullt med en kommentar om tankegången vid överdosering av dessa.

I kapitlet »Trombos» har författaren fokuserat på ventromboser – vilket naturligtvis är OK – men meningen »Artertromboser är hittills endast i begränsad omfattning tillgängliga för behandling med läkemedel» kan göra en bekymrad. Vad har tex inte t-PA och streptokinas betytt för behandling av akut hjärtinfarkt!

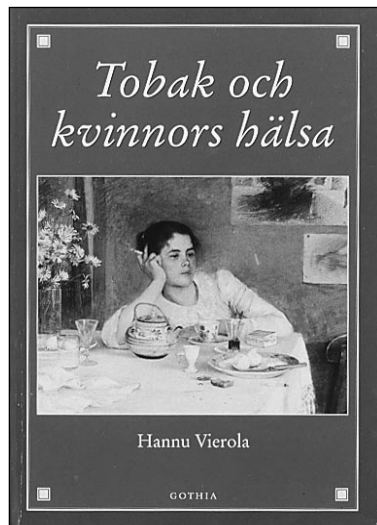
Åter till ventrombosen. Beträffande diagnostikdelen får man intryck av att metoden med ¹²⁵J-märkt fibrinogen fortfarande är aktuell. Den har emellertid inte använts ens i prospektiva studier sedan man blev varse att blodprodukter kunde överföra HIV. Likaså tillhör pletysmografen en svunnen tid, och termografen används knappast heller. I avsnittet om profylax saknas några ord om trombinhämmarna. Det är en spännande utveckling från blodigeln och till rekombinantframställt hirudin; ett nygammalt läkemedel!

I både profylax- och behandlingsavsnitten beskrivs LMWH som vore det Fragmin, men doseringarna är ju olika för de olika LMWH-preparaten.

Slutligen några ord om bokens referenser vilka är få och omfattar i allmänhet bara översiktsarbeten. Därigenom har den mer hematologiskt intresserade en begränsad möjlighet till fördjupade litteraturstudier. I vissa kapitel sträcker sig referenserna endast fram till 1995.

Rekommendabel trots anmärkningarna

Trots våra anmärkningar är den nya upplagan av »Blodsjukdomar» rekommendabel, den fyller ett stort behov genom att vara den enda tillgängliga hematologiboken på svenska. Vår förhoppning är att redaktörerna inte förtrötts utan att det så småningom kommer nya upplagor! •

Angelägen bok för livslångt rökstopp

Hannu Vierola. **Tobak och kvinnors hälsa.** 214 sidor. Stockholm: Förlagshuset Gothia, 1997. ISBN 91-7205-082-9. Översättning från finländsk utgåva.

Recensent: Matz Larsson, biträdande överläkare, lungkliniken, Regionssjukhuset i Örebro.

Denna bok har funnits på finska sedan 1994. Den är nu översatt till svenska och uppdaterad. Referenserna är många och i sig ett skäl att skaffa boken. Som framgår av titeln fokuseras kvinnorna. Det gör boken extra angelägen.

Det finns bara några få länder i världen där kvinnorna har gått om männen i fråga om tobaksrökning. Sverige är ett av dessa. Kvinnors rökvanor i nationellt och internationellt perspektiv, tobaksreklamens historia, rökdebuten och dess mekanismer behandlas i boken, men den största tyngden ligger dock i redogörelsen av medicinska fakta om tobak, särskilt kvinnospecifik forskning, tex kring osteoporos. Författarens kunskaper som specialist i obstetrik och gynekologi lyser förstas igenom. Nytt för mig var bl a att rökande kvinnor har två och en halv gång större risk att drabbas av urininkontinens. Tobak och ohälsa

belyses så utförligt att boken skulle vara intressant även för mansläkare (om de funnes).

Kunskapskälla även för lekmän

Författaren har boken igenom bemödat sig att förklara medicinska facktermer begripligt. Den blir därför en kunskapskälla även för lekmän – bra!

Boken borde finnas tillgänglig för gymnasieelever. Sist men inte minst borde den stå i våra sjukvårdspolitikers bokhylla, förhoppningsvis ordentligt tummad och läst, helst i sällskap med två andra böcker: »Tackla tobak» och »Tobaksbruk» se recension i Läkartidningen 10/98 (av Per Neander). Läser de denna »trilogi» inser de att här finns ingen tid att förlora.

Det gäller att skapa resurser och metoder att informera om tobak, förändra lagar och attityder. Fler ska inte behöva gå i fällan. Vi har ju ett vaccin mot lungcancer och emfysem som dessutom är ganska verksamt mot kranskärlssjukdom, grå Starr, makuladegeneration, sköldkörtelsjukdom, tandlossning, hudrynkor, ryggbesvär, psoriasis, heshet, pneumotorax... Läs vidare i Vierolas bok! •

Läkartidningen väljer böcker och recenser

Läkartidningens bokredaktion får då och då in recensioner som kommit till genom att författare eller utgivande förlag, särskilt läkemedelsföretag, vidtalat en läkare att anmäla boken. Sådana recensioner tackar redaktionen nej till. Bokredaktionen väljer ut de böcker som skall anmälas och vidtalar skribenter.

Vi välkomnar tips om nya utländska böcker som är av stort värde för Läkartidningens läsekrets – men tag kontakt med bokredaktionen innan du skriver någon anmälan spontant! Risken för dubbelarbete är stor.

Med hänsyn till det begränsade utrymme som finns för bokanmälningar recenserar Läkartidningen normalt inte skrifter som har anknytning till marknadsföring av företag eller produkter. Om sådant material ger anledning till välgrundad kritik kan den framföras i tidningens debattspalter.